

Handläggare: Marianne Odelros;
Telefon: 508 33 910
Kersti Hjertqvist
Telefon; 508 33 256

Till
Utbildningsnämnden 2007-04-19

Motion (2007:1) om förbättring av romers situation.

Remissvar på ”Motion (2007:1) om förbättring av romers situation” Dnr. 333-124/07

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar följande.

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till stadsledningskontoret som svar på remiss på motion om förbättring av romers situation.

Thomas Person
Direktör

Göran Isberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen, bostads- och integrationsroteln, har remitterat en motion av Yvonne Ruwaida(mp) till SDN Skarpnäck, Spånga-Tensta och Södermalm samt till Integrationsberedningen och SLK.

Motionen beskriver romers situation under fyra områden; skola, sysselsättning, information samt långsiktighet.

Med utgångspunkt i det beskrivna föreslår motionen följande:

- att kunskaper i romska språk ska prioriteras vid tillsättningen av vissa lärar- och elevassistenttjänster och att de ska kunna arbeta även med andra barn
- att förutsättningar ges för fortsatt yrkesutbildning för romer
- att staden inrättar fler praktikplatser för romer
- att företrädare för den romska minoriteten erbjuds möjlighet till regelbundna möten med stadens politiker

att stadsledningskontoret får i uppdrag att, när en fungerande dialog är igång, ta fram en minoritetspolicy med syfte att stärka romernas och andra minoriteters situation

- att insatser för romerna görs mer långsiktiga än idag.

Utbildningsförvaltningen ställer sig bakom insatser som på olika sätt kan leda till förbättring av romers situation i Stockholm. Förvaltningen yttrar sig dock endast angående punkterna, skola och fortsatt yrkesutbildning, vilka ligger inom utbildningsförvaltningens kompetensområde. Yttrandet är sammanfattningsvis:

- Vid tillsättning av lärar- och elevassistenttjänster har rektor vid gymnasieskolorna det fulla ansvaret.
- Sedan ett antal år har staden erbjudit vuxna romer yrkesutbildning på gymnasienivå och grundläggande utbildning inom kärnämnen på grundskolenivå. Utbildningarna har varit framgångsrika och f d studerande finns idag ute i arbetslivet. I många fall har dock yrkesutbildade romer svårt att få anställning efter avslutade kurser.
- Den senaste två-åriga yrkesutbildningen på gymnasienivå för vuxna romer startade i januari 2007 samtidigt startade också en grundläggande utbildning med yrkesintroduktion.
- Förslaget att ge SLK i uppdrag att utarbeta en minoritetspolicy skulle kunna göra det möjligt för utbildningsförvaltningen att uppmuntra rektorer att anställa personal med romsk bakgrund och därmed medverka till att underlätta skolarbetet för romska elever. För vuxna romer behövs ett kontinuerligt stöd inom vuxenutbildning och inom kulturarbetet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stabsenheten och utbildningsavdelningen.

Bakgrund

Ärendet

Utbildningsförvaltningen har fått en motion författad av Yvonne Ruwaida (mp) på remiss från kommunstyrelsen. Motionen är uppdelad i fyra områden; skola, sysselsättning, information och långsiktighet.

Med utgångspunkt i det beskrivna föreslår motionen följande:

- att kunskaper i romska språk ska prioriteras vid tillsättningen av vissa lärar- och elevassistenttjänster och att de ska kunna arbeta även med andra barn
- att förutsättningar ges för fortsatt yrkesutbildning för romer
- att staden inrättar fler praktikplatser för romer
- att företrädare för den romska minoriteten erbjuds möjlighet till regelbundna möten med stadens politiker
- att stadsledningskontoret får i uppdrag att, när en fungerande dialog är igång, ta fram en minoritetspolicy med syfte att stärka romernas och andra minoriteters situation
- att insatser för romerna görs mer långsiktiga än idag.

Förvaltningen yttrar sig angående punkterna skola och fortsatt yrkesutbildning, vilka ligger inom utbildningsförvaltningens kompetensområde.

Skola

Under rubriken Skola skrivs att ett fåtal romska elever går ut grundskolan med fullständiga betyg och att frånvaron är hög, 40% på högstadiet och 27 % på mellanstadiet i snitt. ”I skolor där man anställt romsk personal har man sett att frånvaron bland romska barn minskat och att fler romska barn deltar i modersmålsundervisningen. Motionären skriver att strategin att anställa fler romer behöver få genomslag i hela organisationen, inte enbart på utbildningsförvaltningen. Det är viktigt att romer som anställs i skolorna erbjuds fast anställning i större utsträckning än i dag. Det kan ge ökad kontinuitet jämfört med de korta vikariat och projektanställningar som oftast är aktuellt i dag.”

Fortsatt yrkesutbildning

Motionären skriver att det finns många positiva exempel på fungerande projekt för romer. ”T ex upphandlas just nu (januari 07) två utbildningar för romer av utbildningsförvaltningen, inom vård respektive matte och svenska. Ett annat exempel är ett skolprojekt riktat mot finsk-romska kvinnor som fått lära sig sy. Ett problem är dock att projekten ofta är kortsiktiga lösningar. Det behövs en satsning på mer långsiktiga insatser för romerna.”

Bakgrund

Förvaltningens beskrivning av rapporter samt pågående och avslutade projekt

Skolverkets rapport

Skolverket har haft i uppdrag att genomföra en fördjupad studie av situationen för romer i den svenska skolan. Regeringsuppdraget avrapporterades den 1 februari 2007 i rapporten ”Romer i skolan – en fördjupad studie”.

I rapporten beskrivs de bestämmelser rörande frånvaro i skolformsförordningarna som började gälla 1 juli 2006. I grundskoleförordningens 6 kap. står: 8 a § ”om en elev utan giltig anledning uteblir från skolarbetet, skall rektorn se till att en kontakt upprättas mellan skolan och elevens vårdnadshavare (SFS 2006:205). Motsvarande bestämmelser finns för särskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och specialskolan.”

Rektor ansvarar för att det finns ordningsregler för varje skola. I Skolverkets tolkning av bestämmelserna står i rapporten ”Romer i skolan – en fördjupad studie”: ”I ordningsreglerna kan man skriva in att eleverna ska komma på lektionerna och konsekvenserna av att en elev skolkar. Om en elev skolkar ska rektorn se till att kontakt upprättas med elevens vårdnadshavare. I ordningsreglerna kan man även behandla frågan om att elever ska komma i tid och vilka konsekvenserna blir om de, utan giltigt skäl, kommer för sent. Exempelvis bör vårdnadshavarna kontaktas.”

Projektet ”Språnget”

Ett utbildnings/arbetsmarknads/integrationsprojekt som initierades 1998 av en grupp romer och dåvarande resursförvaltningen för skola och socialtjänst och överfördes år 2000 till integrationsförvaltningen. Projektet avslutades i juni 2002. Målet med verksamheten var att täcka ett behov av utbildade romer inom missbruksvården. Dessa skulle sedan agera som en brygga mellan behandlingshemmen och de missbrukande romerna.

Projektet ”Romska elever i skolan”

Samarbete mellan integrationsförvaltningen och utbildningsförvaltningen 2001-2003. Syftet med projektet var att öka romska elevers närvaro och deltagande i skolan och att eleverna skulle få skolbetyg. Metoderna för projektet var att engagera föräldrar och andra vuxna romer att ta ett större ansvar för barnens skolgång och att utbilda romer till lärarassistenter. Dessutom prövade man nya former för att förbättra de romska elevernas skolsituation.

Projektet ”Romer på väg”

Projektet startades 2000 och drevs av Stadsmissionen och sedan även Stadsmissionens folkhögskola. Syftet var att motivera romska kvinnor med finsk bakgrund att utbilda sig och komma ut på arbetsmarknaden. Projektet har utvecklats i samråd med deltagarna och verksamheten har enbart vänt sig till romer. I augusti 2003 övergick projektet till en särskild folkhögskolekurs för romska kvinnor. Kursen innehöll, förutom kärnämnenäna även särskilda kurser i sömnad, mönsterkonstruktion och tillskränning. Kursen avslutades i december 2006.

Sedan länge har, förutom ovan beskrivna insatser, projekt bedrivits för utbildning av vuxna romer. Dessa har i de flesta fall varit mycket framgångsrika och många

kursdeltagare har idag arbete inom det område de utbildat sig för. Dock är fortfarande behovet stort av utbildning, grundläggande såväl som yrkesutbildning.

Pågående projekt - Romskt kulturcentrum i Stockholm

Etableringen av ett romskt kulturcentrum startade 2002. Etableringen drevs av föreningen RKC med representanter från de fem romska huvudgrupperna i samarbete med kultur- och integrationsförvaltningarna. Syftet med centret är att skapa en plats för romsk kultur, språk och historia. Centret som vänder sig till alla erbjuder kultur- och informationsverksamhet, tillgång till arkiv, bibliotek och studieverksamheter. Dock har centret stora problem att finansiera sin verksamhet och dess framtid är mycket osäker.

Hösten 2006 gjorde utbildningsförvaltningen en upphandling av två utbildningar för vuxna romer. Nedanstående kurser pågår.

Yrkesutbildning inom vård/omsorg, behandlingsassistent

I januari 2007 startade en 2-årig utbildning på Sundbybergs folkhögskola. Utbildningen består av en allmän del med kärnämnen på grundläggande eller gymnasienivå och en sammanhållen yrkesdel på gymnasial nivå, inriktning vård/omsorg, med enskild praktik.

Grundläggande vuxenutbildning med yrkesintroduktion

I januari 2007 startade på samma skola även en 1,5-årig utbildning på grundskolenivå i engelska, svenska, matematik, samhällskunskap och IT. Utbildningen fortsätter med en ”prova på”-del, yrkesintroduktion på gymnasial nivå inom hotell- och restaurangutbildning eller handel- och service.

Förvaltningens synpunkter

Utbildningsförvaltningen ställer sig bakom insatser som på olika sätt kan leda till förbättring av romers situation i Stockholm. Förslaget att anställa fler lärar- och elevassistenter med romsk bakgrund är en möjlighet att få fler grundskoleelever att få en högre närvaro.

Skola

Kunskapen om den romska minoritetens situation och historia är fortfarande begränsad. Romers utestängning på arbetsmarknaden och brister vad gäller tillgång till utbildning på lika villkor är en verklighet för många romer och kan fordra särskilda åtgärder.

Av kommunfullmäktige under 2006 beslutade uppdrag, KF 2006-01-23, *Stadens insatser för de nationella minoriteterna* fick utbildningsnämnden i uppdrag att förstärka uppföljningen av de romska elevernas utbildningssituation på grund- och gymnasieskolan samt att återkomma med redovisning av lämpliga åtgärder för att förbättra densamma.

Detta uppdrag har varit omöjligt att genomföra då det är problem att rent formellt undersöka en specifik grupp. I utbildningsförvaltningens databaser registreras inte elever efter etnisk bakgrund.

Vad gäller anställning av skolpersonal och ordningsregler för skolans elever har rektor det yttersta ansvaret.

Förslaget att staden utarbetar en minoritetspolicy skulle kunna göra det möjligt för utbildningsförvaltningen att uppmuntra rektorer att anställa personal med romsk bakgrund och därmed medverka till att underlätta skolarbetet för romska elever.

Yrkesutbildning

Utbildningar för vuxna romer är kostnadskrävande. Varje utbildningsplats är dubbelt så dyr som för andra. Anledningen till detta är att ett stort socialt stöd och engagemang, i form av en kontaktperson, behövs för att hjälpa de studerande fram genom kurserna. Brister och stora variationer i kursdeltagarnas förkunskaper medför att stöd även behövs i själva kursarbetet.

För att rekrytera kursdeltagare krävs att informationen om utbildningarna kommer ut till de olika romska grupperna. Även här behövs en kontaktperson som har stor kännedom om villkoren bland romer och som romerna har förtroende för.